

IFJÚ KÖZGAZDÁSZOK MUNKÁBAN

(Kiküldött munkatársaink képe riportja.)

Harmadéves hallgatóink — a tanév befejezése után, szakosításuknak megfelelően — különböző üzemekbe, gyárakba kerültek üzemi gyakorlatra.

Bátran mondhatjuk, hogy közgazdászaink szerte az országban megtalálhatók — különösen földrajszakosaink, akiknek legnagyobb része falun, megyei tanácsoknál dolgozik. De jóformán minden iparágban és gyárban vannak harmadéves közgazdászok.

Az öt hét alatt megismerik az üzemek életét, a gyártási technológiát, a hivatalt apparátust — és maguk is részt vesznek a munkában. Dolgozataikkal bizonyítják be, hogy ki mennyire teljesítette kötelességét és hogy milyen hasznosan aknázták ki az üzemi gyakorlat idejét.

ÉDES EMBEREK

Ha másról nem, már a megszűrt terjedő illatról is fel lehet ismerni a Budapesti Csokoládégyárat.

A modern épület — mint egy vastag csokoládészelet — ott fekszik a Vágóhíd mellett — s az egymásután kigördülő cukorkával, csokoládéval megpakolt gépkocsik sora mutatja, hogy itt munka folyik, készítenek az édességet.

A Csokoládégyárban is vannak közgazdászok — akiket ide osztottak be üzemgyakorlatra: Putz Rózsa, s vőlegénye, Muhi László és Vajda Sándor hallgatók.

Az üzemi instruktorok dr. Burda Rezső elvtárs elmondotta, hogy nagyon rendszeres dolgoznak üzemi gyakorlatosaink. Különösen dicsérte Rózsa, aki kitűnt érdeklődésével, önállóságával és lelkiismeretes munkájával. De meg kell dicsérni az instruktorokat is, akik szívesen foglalkoznak a tagokkal és mint maguk az üzemgyakorlatosok mondták, még kívánni sem lehetne jobb vezetőket.

Az elvtársaknak csak egy dolgot kell írniok — polgár, és statisztika szakosok — de ez aztán alapos munkát igényel! Például itt van Rózsa tétele: a munka szerinti elosztás elveinek érvényesítése a Budapesti Csokoládégyárban.

A dolgozathoz meglehetősen sok adatra és az üzem munkájának, termelő tevékenységének alapos ismeretére van szükség. Eppen ezért a hallgatók igyekeznek akár kérdegetéssel, akár hosszú utánjárásokkal beszerezni az adatokat.

A dolgozatok elkészítésénél legnehezebb a megfelelő adatok összegyűjtése, ami megköveteli, hogy helyesen válassza ki a hallgató a számára legmegfelelőbb, legbeszédesebb

tényeket — és hogy ezeket felkutasza.

Fiataltalaink elmondták azt is, hogy idejüket a gyárral. Végigjárták az üzemet, megkóstolták termékeit — azóta már rá sem tudnak nézni a sok csokoládéra — s megkezdődött a komoly munka.

Jó kapcsolat, baráti légkör alakult ki közgazdászaink és a dolgozók között. A munkások évtizedes tapasztalataikat szívesen átadják — csupán érdeklődni kell.

A tanult tantárgyak közül főleg a statisztikát tudják alkalmazni a gyakorlati életben.

Sok gondot okoz az egész üzem adminisztrációjának a termódosítás, ugyanis még alig történt olyan eset, hogy ne módosították volna az elkészült terveket és akkor kezdődik előlről a fáradságos számolás, kalkulálás...

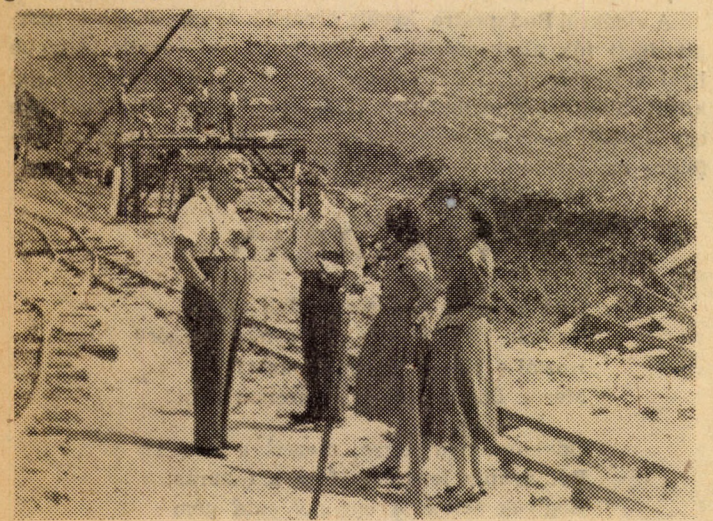
Bennünket is végigvezettek az üzemben és a valóságban láttuk — és nemcsak a szemünkkel gyönyörködtünk abban — hogy hogyan lesz a kakaóból csokoládé, nugát, sportselekt és egyéb nyenyelnyalanság. A cukorkát — a masszából — valósággal futószalag szerint készítik. Annyira belemerültem a kóstolgatásba, hogy amikor a csokoládékeverő üzembe beléptem, még az ott dolgozó kőműves malterosládájának tartalmát is majdnem megkóstoltam.

S így megismerve a gyárat, megízelve termékeit — hiszen a Csokoládégyár híres kedves vendéglátásáról, jószívűségéről —, azzal a reménnyel váltunk el, hogy barátainkra is érvényes lesz majd az a mondas, amit a Csokoládégyár dolgozóira szoktak mondani: nagyon kedves, barátságos emberek — a sok csokoládé megédesíti őket!

Az Újlaki Téglagyárban

Az Újlaki Téglagyár Tervosztályán dolgozik két iparszakos hallgatónk: Muháros Győző és Stikkel László. A hallgatók munkája után érdeklőd-

ját állítják össze — ami ugyancsak nem könnyű feladat, főleg azért, mert ezeket a programokat adja le a tervosztály is a gyáraknak, tehát

Részlet az Újlaki Téglagyár egyik agyagbányájából.

ve Kápolnás elvtárs a tervosztály vezetője, egy papírlapot mutatott nekünk, melyen nagyjából a következő állt: „Muháros Győzőt és Stikkel Lászlót, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem harmadéves hallgatóit a vállalatnál végzett kapacitásfelmérési munkájukért 300—300 forint jutalomban részesítem.” Alatta aláírás: Komlós igazgató.

Ez azt bizonyítja, hogy hallgatóink jól dolgoznak s Kápolnás elvtárs, a vállalat képviselője, „Tüzi” bácsija igen büszke a „gyerekeire”. Elmondotta, hogy nagyon meg van elégedve munkájukkal.

További terveikkel kapcsolatban az elvtársak elmondták, hogy a gyakorlat hátralevő részében egy-egy gyár augusztusi termelési program-

a dolgozat megírása igen körültekintő, gondos munkát igényel.

Kérdésünkre, hogy a jövőben szívesen dolgoznának-e itt a vállalatnál, elmondták az elvtársak, hogy nagyon örülnek, ha ilyen vagy hasonló helyre mehetnének dolgozni az egyetem elvégzése után. Nagyon megszerették a vállalatot — mondták. S ebben nem kis része volt annak a szívélyes és közvetlen hangulatnak, ami a dolgozók s hallgatóink között a gyakorlat folyamán kialakult.

Végezetül megkérték az elvtársak bennünket, hogy ezután is tolmácsoljuk köszönetüket Kápolnás elvtársnak s a tervosztály valamennyi dolgozójának azért a segítségért, melyet a gyakorlaton nekik nyújtottak.

Az Óbudai Hajógyárban

Ki nem látott még vadonatúj hajót méltóságteljesen lefelé úszni a hőmpolygó Dunán? És ki akadna olyan közülünk, aki még nem élvezte a vízhasító hajó melletti hullámok csobogását, az álombaringató, kellemes hajókázást.

Azt hiszem, mindenki csodálkozott már az új hajók ragyogó szépségén és utazott az „imbolygó talajon”.

Messze a város központjától, a Sztálin-híd budai hídfőjénél kezdődik a hajók birodalma, vagy inkább — „szülőotthona” — és a Hajógyár büszkén dicsekedhet azzal, hogy maga egy külön város, és tapasztalt vezető nélkül bizony könnyen eltevedhet az idegen.

Alighogy beléptünk a kapun, nem győztük kapkodni a fejünket. S hogy tökéletes legyen az összhang, minden felől, irodák, épületek, üzemek, csarnokok irányából áramlott a dallam, a megafonok hangja. Magyar nóta, táncdal, operett...

— minden igényt kielégítő muzika... Tanácsotlanul ugrált össze-vissza a tekintetünk — még végre megcsillant bennünket egy fiatal munkaslány és megmutatta a központi irodát. Itt aztán sikerült megtalálnunk a Kis Tanácssteremben közgazdászainkat. Az öt fiatal ember: Dömökös Béla, Magyarics Ferenc, Wagner Ferenc, Gál András és Csicsel János, éppen a „főhadiszálláson” tartózkodott és szemlét tartottak a kimutatások, számok, statisztikai adatok felett. Az asztalon nagy össze-visszaságban, halomban heverték a dolgozat „alapanyagait” és ők szorgalmasan szedegették össze — apránként, mint a szorgos méhek a mézet — a dolgozathoz szükséges adatokat.

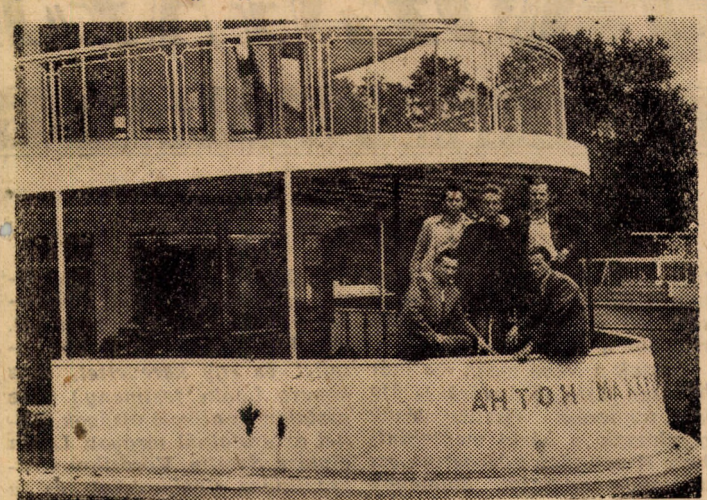
A fiúk magabiztosan beszéltek a gyárról, munkájukról és elmondták, hogy a szakmai gyakorlat megkezdése után megismerkedtek az üzemekkel, a gyár múltjával, és mostani tevékenységével.

Lehetetlen barátaink munkájáról beszélni anélkül, hogy ne meséljünk a gyárról — hiszen munkakörük összeforr az üzemek tevékenységével, termelőmunkájával. A gyár közel 120 éve alakult — a Duna Gőzhajózási Vállalat kezdeményezésére. Alig három év múlva megkezdtek a vastestű hajók gyártását, s egyre jobban fejlődött, egyre nagyobb hírnévre tett szert az egész világon. Az első világháborúig Európa legnagyobb folyamati gyárává nőtte ki magát. Ezután rohamosan csökkent a termelés és szinte leállt a hajóépítés — csak az új világháború előtt lendült fel újra.

A felszabadulás után rohamosan megindult a fejlődés — de most már tervek szerint. Ma jelentős a termelés, hiszen havonta egy-egy személy-

szállító és vontatóhajó készül itt. Az elkészült hajó legtöbbjét exportáljuk. Jelenleg fejlesztik a személyszállító hajók építését. A dolgozók lelkes

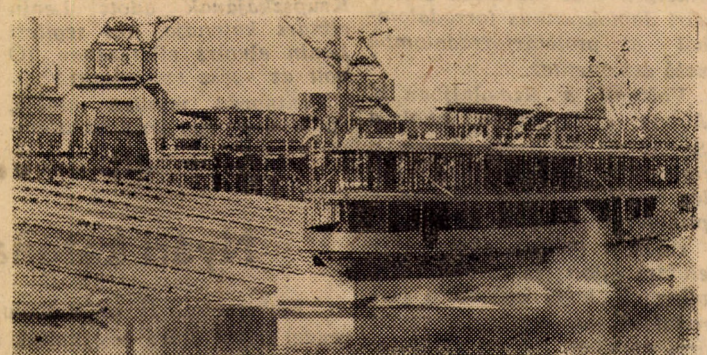
elkészül, beemelik daruval az alkatrészeket és kezdődik az összeszerelés, de ezután jön csak a java, a beborítás, a vízpróba és a hajó teljes elkészül-

Egyetemünk hallgatói az egyik most készülő hajóról vizsgálják a terepet.

munkáját és a munkaversenyt dicséri az, hogy általában minden negyedéves tervén felül elkészül még egy hajó.

tése. Szerencsénkre láthattuk, a felszabadulás óta elkészült századik hajót. Képünk éppen azt a pillanatot örökíti meg,

Vízrebocsátották a felszabadulás óta elkészült 100. exporthajót.

Gondoljunk csak arra, hogy amikor a vízrebocsátás történi hajó ára többmillió forint!

Erdemes megnéznünk a hajó

szelekt is — hiszen közgazdász-

A hajógyár egyik „festői” részlete.

építésének folyamatát is. A „sóján” építik hatalmas, vastag vasvázakra a hajót. A víz három részéből áll: hátulja, eleje és közepe. Mikor így kiülön

szaink a termelő üzemekbe vannak beosztva, és egy-egy üzemet „patronálnak”.

Csodálatos az új gépműhely, amely nemrég épült, tiszta,

LÁTOGATÁS A KÉNSAVGYÁRBAN

Hatalmas gyárkérmények, magasra felhalmozott salakhegyek jelzik — a szélesen terpeszkedő épületek mellett — a Budapesti Kénsavgyárat.

Jó a likör-, konzerv- és csokoládégyárban dolgozó egyetemista társainknak, de mit csinálunk mi, szegény kénsavgyáriak — így fogadtak bennünket a fiúk: Albert Pál, Bakonyvári László, Bartha Alajos és Berényi László, harmadéves iparszakos hallgatóink.

Gyorsan el is mondták panaszaikat, hallgassunk csak meg néhányat:

„Kegyetlen, korán kell felkelni mindennap.”

„Nekem meg mindjárt az első nap egy jó darabon „hűtlen lett a kabátom”, ugyanis rácsöppent a kénsav és kiégette.”

„Csigalassúsággal múlik az idő és alig érkezik el a délután — viszont a dolgozatok beadásakor oly gyorsan repül a nap, hogy észre sem vesszük és máris este van.”

Komolyabb baj nincs itt! — Ezt könnyű megállapítani, és hogy mennyire meg vannak elégedve itt az üzemben a fiúkkal, arról éppen az üzemi

instruktorok, Szegő Imréné beszélhet:

„Remélem, nem figyelnek ide a fiúk, mert én csak a legjobbakat mondhatom róluk. Többször voltak már itt az egyetemről, de az ő áttekintésük és érdeklődésük, minden eddigi csoportot felülmúl. — Különösen Bakonyvári Lászlót dicsérte az elvtársnő. — Az előző elvtársak, ha négyest érdemelték a dolgozatukra, akkor ezeknek a fiúknak nyolcast kellene adni. — És azt hiszem, beszédesebb mindennél az, amit Szegő elvtársnő mondott. — Nekem is van két nagy fiam és ilyennek szeretném őket látni, ilyennek képzeltem el mindig saját fiaimat.”

Meg kell dicsérni közgazdászainkat azért is, mert sokat segítenek az üzemeknek. A tervosztályon dolgoznak — és valósgal dolgoznak! Most több elvtárs szabadságon van és a mi közgazdászaink minden területen igyekeznek segíteni, hogy ne legyen fennakadás.

Az első dolgozatot megírták, s mint hallottuk, Maróti elvtárs elégedett és azt mondta, a dolgozatok túlszárnyalták a vizsgaeredményeket.

Már végiglátogatták az egész üzemet a fiúk, megismerték a gyártástechnológiát és jelenleg a második dolgozatot munkálkodnak. Például az egyik dolgozat címe ez: a szuperfosz-

A Kénsavgyárnál dolgozó hallgatóink munka közben.

fátüzem június havi termelési programja, teljesítésének elemzése. A kartársak is segítik a fiúkat. Rendelkezésre bocsátják az adatokat, sőt saját tudásukat is átadják. Ha valamelyik üzembe lemennék, már előre várják őket.

Jó alkalom az üzemgyakorlat arra, hogy önállóan alkalmazzák a tanultakat, ugyanis az egyetemen főleg gépgyárakkal foglalkoztak, és itt most önállóan kell „átültetni” a tanultakat.

világos, sok a levegő — öröm itt dolgozni!

Az öntödében is komoly munka folyik. A formázók ügyes keze nyomán elkészülnek a formák és ezek alapján öntik a munkadarabokat.

A fiúk nagyon jól érzik magukat a gyárban, jó a kollektív szellem, jóbarátságban vannak a munkásokkal és vezetőikkel — és azok szívesen segítik őket minden téren. Így sikerült, dicséretes eredményt elérni az első dolgozatnál, amelyet valamennyien példásan megoldottak és határidőre beadtak. A második dolgozat már nehezebb. Kevés a rendelkezésre álló adat s úgy kell összeszedni azokat. Az egyetem által kiadott program túlzott követelményeket állít fel, mert túl sok adatot kíván — és ezt nehéz megszerezni.

De nem féltém őket, biztosan megoldják ezt a feladatot is!

A fiúk tapasztalata az, hogy arany életük van itt a végzett közgazdászoknak. Sok a prémium — mert jól teljesítik a tervet. Az egyetemen elsajátítottakat fel tudják használni, bár a gyakorlat, másképpen veti fel a problémát, mint ahogy tanulták. Különösen az iparszervezés és szervezés, ipar gazdaságtan, statisztika és technológia anyagot tudják rendszeresen felhasználni.

Aki üzemi közgazdász szeretne lenni, annak ideális a Hajógyár — mondták közgazdászaink.

Sok dolgot meg lehetne valószínűsíteni (különösen a kapacitásmérés területén), amit az egyetemen tanítanak, de itt még nagyon gyenge — mondják mind az öten.

Hallgassuk csak meg Kovács Pálkás Éva üzemi instruktor véleményét, aki két éve végzett nálunk, mint kitűnőrendű tanuló. A fiúk elmondták, hogy mindenben segíti őket, tanácsokat ad. Éva jól érzi itt magát és ma már önálló feladatokat is végez a munkaügyi osztályon, ahol mint rezsiszervező dolgozik. Fő feladata a közvetett költségek tervezése és a normák kidolgozása. És ami mindenkit érdekel, keresete: 1350 Ft, ez az alap, a prémium (néha a fizetésének 50—70 százaléka is kiteszi). Éva tovább tanul és fejleszti magát, különösen az önköltség és a rezsi vonalon.

— És mi a véleményed a mostani közgazdászainkról? — kérdeztük tőle.

— A „fiaimmal” meg vagyok elégedve, szorgalmasak, érdeklődők, lelkiismeretesek...

Az idő elszaladt...

Hosszan megszólal a munka végét jelző bűgő hang.

Elindultunk hazafelé...

Az az érzésünk, hogy ebben a gyárban — s másutt is biztos! — közgazdászaink megállják a helyüket.

De az öt hét gyakorlat arra is jó, hogy lássa a végzett közgazdász azt, hogy nem is olyan „nagyfiú” a gyakorlatban. — És még sokat kell tanulni, elsajátítani...

A tananyagot tudják hasznosítani, különösen a statisztikát (ezért hálásak is Lukács professzor elvtársnak) és az iparszervezés tervezést.

A fiúknak volna egy-két javaslatuk is — no persze, csak afféle humoros újítások.

— Javasolni fogjuk a vertikálitást olyan formában, hogy létesítsenek egy likőrzemet. A kölcsönös kooperálás úgy jön létre, hogy az itt termelt trisót felhasználják majd az ottani munkaruhák mosásához, viszont az itt termelt likőrről majd a munkások gondoskodnak... Javaslatukat még nem fogadták el, de a dolgozók biztosan egyhangúlag hozzájárulnának.

És végül a riportunkat a Kénsavgyárnál Bakonyvári elvtárs szavaival zárjuk:

Az üzemi gyakorlat nem más, mint a gyakorlatban meghosszabbított egyetemi pad (viszont ez a pad nem oly kényelmes és nem fából van!).

Ahol a szinkronfilm készül

...Pöfögve, hörögve kapaszkodik az 56-os busz a Vöröshadsereg útján fölfelé. Fővárosunknak egyik legszebb útvonala ez. Mindenütt fák, tiszta levegő és nagy-nagy csönd. Ebben a festői környezetben üttötte fel tanyáját néhány évvel ezelőtt a Magyar Állami Szinkronfilmgyártó Vállalat. Itt születnek a régebben annyit szidott, de az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő szinkronizált filmek. Mikor az ember leszáll a buszról, első gondolata ez: „Hát itt bizony élvezet lehet dolgozni”. Susogó fák, csipelő madarak kint, és szanatóriumi tisztség, csönd idebent. Igen, az ember szinte lábujjhegyen akar járni a ragyogó tiszta és csöndes folyosókon.

Ujhelyi József elvtárs, a szinkron filmgyár igazgatójához vezetünk. Nagy elfoglaltsága ellenére szakít időt arra, hogy kérdéseinkre válaszoljon. Szívélyességért ezúton is köszönetet mondok. Első kérdésére, hogy miképpen is készül szinkronizált film, elmosolyodik. „Hát azt bizony nehéz lesz egy riport keretében elmondani, olyan bonyolult művet, de azért megpróbálom”. Kissé zavarban vagyok tudatlanságom miatt, de aztán megnyugszom, mert hiszen van még Magyarországon pár millió ember, akik körülbelül annyit ért a szinkronfilmgyártás - technikájához, mint jómagam. Meg aztán éppen az a célunk, ha nem is pár millió, de legalább pár ezer ember (mármint az olvasóink) kíváncsiságát kielégítsük.

Ujhelyi elvtárs elmondja, hogy a munkálatok időtartama igen eltérő. Általában 45-65 napig tart egy szinkronfilm elkészítése. A munka első fázisa a szöveg lefordítása. Ez a dramaturg feladata. Rendelkezésre áll egy olyan vágóasztal (nem azonos a filmvágóasztallal), melynek segítségével a filmet levetíti. De nem akárhogyan! A vetítést akkor állítja le, amikor akarja, visszahozhatja jeleneteket, illetve többször levetítheti ugyanazt a jelenetet. A szöveg fordításánál több szempontot figyelembe kell venni. Nem elég, hogy a szöveg értelem szerűleg megfeleljen az eredetinek. A nyelvezetnek művészinak kell lennie, vissza kell adnia a mi nyelvünkön az eredeti hangulatot, elképzelést. Ezután következnek az ellenőrzés munkája. A filmet kis tekercsre bontják, az egyes tekercsek végeit összeragasztják és az így nyert „gyűrűket” egyenként levetítik. A „gyűrűs” vetítésnél ugyanaz a jelenet természetesen addig ismétlődik, amíg a jelenlévő rendező, se-

gédrendező, dramaturg, vágó, vágóasszisztens akarják. Ők együttesen ellenőrzik a szöveg és állapotok meg az esetleges szövegváltoztatásokban. A főlvetél előtt még ki kell jelölni a színészeket. Itt arra kell vigyázni, hogy a színészek hangja megfelelően a filmen szereplő „másuk” egyéniségének.

... Eljutottunk tehát a felvételhez. A színészek és a rendező előtt eredeti hanggal levetítik a jelenetet. Ez azért szükséges, mert a színészek bele kell élnie magát a film hangulatába. A hangos vetítés után levetítik a jelenetet „némán”. Ekkor a színészek megpróbálják hangukat, szájmozgásukat a jelenethez időmitani. A jelenlévő rendező megadja az útmutatásokat. Jónéhány ilyen próba után bemegy a hangmérnöki fülkébe. Ezt üvegfal választja el a műteremtől és mikrofon köti össze vele. A rendező mikrofonon át „kapja a hangot” a műteremből és ezen keresztül adja a végső utasításokat. Ezután megtörténik az „új hang” felvétele. Jónéhány felvételt kell készíteni, míg a jelenet technikaiilag és művésziileg egyaránt megíti a kellő mértéket, míg „szinkron lesz”. Idegőrlő munka színészek, rendezőknek, technikai munkatársnak egyaránt ugyanazt a jelenetecsét tiszser, tizenötötör, vagy ha a szükség úgy kívánja, még többször elismételni. A szorosabb értelemben vett hangfelvétel mellett külön fel kell venni a zenei hangokat, valamint a különböző zörejeket.

A következő munkafolyamat a vágás. A vágó feladata, hogy a hangot a képhez igazítsa, vagyis, hogy a jelenet szinkro-

nizálását megvalósítsa. Az egyes jelenetek számtalan hangfelvétele közül a rendező és segédje kiválasztja a legmegfelelőbbet, a vágó pedig hozzáidomítja a képhez. De ezzel még nincs kész a film. Következik a keverés. A különböző hang-, zene- és zörejelvételek egy szalagra kerülnek. Itt van talán legnagyobb jelentősége a hangmérnök munkájának. Valóban „keverő”. Kialakítja a jelenetek mondanivalójához idomuló hangnyalatokat (nuánsokat). Innen a laboratóriumba kerül a film, ahol előhívják, elkészítik a másolatokat. Kész a szinkronizált film. (Ugye nem is olyan egyszerű dolog?)... Mire befejezi Ujhelyi elvtárs, bizony zúg a fejem. Felüldülésként még megkérdem, milyen új, szinkronizált filmalkotások látnak a közeljövőben napvilágot? Azt válaszolja, hogy a „Félelem bére” című francia-olasz alkotás Yves Montand-nal a főszerepben már a közeli napokban „kikerül”. Lázasan dolgoznak az „Egy millió fontos bankjegy” című angol filmen, a „Mi igazgatónk” című román filmszatíron, a „Volt egyszer egy király” című csehszlovák mesefilmen, az „Özönvíz előtt” című francia és a „Két barát” című szovjet filmen, s még sok más alkotáson.

...Mikor megérkeztem, így sóhajtottam fel: „Hát itt bizony élvezet lehet dolgozni!” Távozásakor a homlokomat törölgetve (ez még a gyártás technikájának hatása), illymődon változtattam meg előbbi „kitörésem”: „Élvezet, de nagyon nehéz lehet itt dolgozni!”

Thomandi Ernő

A VARSÓI VILÁGFÜJÁSÁGI TALÁLKOZÓ ELŐTT

Franciaország

A provençai fiatalok Marseille-ben ifjúsági béketalálkozót rendeztek. Az V. VIT Nemzetközi Előkészítő Bizottsága táviratban üdvözlötte a találkozózt. Yves Montand, a népszerű francia színész és énekes levélben köszöntötte a francia fiatalokat.

Paraguay

A sao-paolói (Brazília) ifjúsági fesztiválról hazatérő küldöttek közül a paraguay-i hatóságok négyet letartóztattak. Egyetlen bűnük: részt vettek a fesztiválon. Az ifjúság és az egész lakosság tiltakozására azonban kénytelenek voltak a négy fiatalat szabadonbocsátani. Paraguay fiatalsága töretlen

lelkésséddel készül a varsói VIT-re. Minden akadályt legyőznek, hogy sikerre vigyék a béke és barátság eszméjét, és ott legyenek küldötteik a világ ifjúságának varsói seregszemlén.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem párt- és DISZ-bizottságának, egyetemi tanácsának és szakszervezeti bizottságának lapja.
Szerkesztő: a szerkesztőbizottság.
Felölő szerkesztő: Illés János.
Szerkesztőség:
Budapest, IX., Dimitrov tér 8. III. 382.
Telefon: 186-850, 192-es mellék.
Kiadja:
a Budapesti Lapkiadó Vállalat, Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3. Szikra Lapnyomda, Budapest, VIII., Rókk Szilárd u. 6.
Felölő vezető: Kulcsár Mihály.

Hermann Ottó emlékezetére

„Hermann Ottó Magyarország dicsősége: én szeretem őt”...

Kossuth Lajos

120 évvel ezelőtt, 1835. júniusában látta meg a napvilágot Brezno-bányán egy szegény orvos (orvos) fia: Hermann Ottó, akiből később a magyar tudomány büszkesége lett és a későbbi tudósnemzedék emberi példaképe.

A 9 gyermekes orvoscsalád (de kevés kegyeret, s még kevesebb megbecsülést juttatott akkor a nábobok Magyarországa a „leiteiner” orvosnak!) anyagi helyzete nem engedte meg, hogy a kitűnően tanuló természetbúvár fiúcska négy középiskolánál többet végezhesen. Géplakatosinas lett Miskolcon, majd szakmunkás Bécsben. Így történt, hogy a magyar tudomány egyik legkiválóbb művelője sohasem járt egyetemre, hanem munkásként képezte magát a legmagasabb tudományig. Minden szabad idejét tanulásra fordítja, még katonai éve alatt is. Leszerelése után megértve a világszabadság gondolatát, az olasz, majd a lengyel forradalmárok között harcol.

Két nagy szenvedélye van: a szabadság és a természet. Tanul és megfigyel, még a harcok éveiben is. Tudományos pályafutása 1864-ben kezdődik, amikor a híres Brassai Sámuel professzor maga mellé veszi múzeológusnak, Kolozsvárott. Pályája egyre magasabbra ível, megírja a nagyjelentőségű háromkötetes természetrajzi művét, a pókfau-nájáról, megírja madártani könyveit, 1877-ben megindítja a Természetrajzi Füzeteket.

1875-ben a Nemzeti Múzeumhoz kerül. Legkedvesebb tudományága ugyan az ornitológia (madártan), de foglalkozik az állattan más ágazataival, sőt egészen más tudományokkal, mint például néprajzzal és nyelvtudománnyal is. Mint néprajzos, a magyar őstörténetet kutatja, különösen az ősi magyar halászat és pásztorkodás kérdéseit. Va-

lóságos polichisztor, érdeklődése, tudása oly sokirányú, hogy tudományos eredményei miatt nemcsak Magyarországon ismerik el, de megkapja a francia becsületrendet is és a bécsi anthropológiai társaság rendes tagjává, a német ornithológiai társaság tiszteletbeli tagjává választja.

Tudományos munkásságán kívül azonban még egy okunk van arra, hogy ma is, és éppen ma, különös tisztelettel emlékezzünk meg róla. Hermann Ottó nem volt szobatudós, nem élt az akadémizmus elefántcsonttoronyában: ő politikai tudós volt, teljes szenvedéllyel vetette bele magát kora politikai küzdelmeibe, harcolván az egyház, a nagybirtok, az egész feudális, Habsburg-barát uralkodó osztály ellen. Volt képviselő és hivatásos újságíró, lapszerkesztő, kitűnő szónok, harcolt szóval tollal, tettel: tudta, hogy világnézet, meggyőződés, haza és népszerűség nélkül igazi tudományt sem lehet művelni.

Kétszer látogatja meg Kossuth Lajost Turinban. Célja és álma a polgári demokratikus magyar köztársaság. A munkásmozgalom megértéséig és szimpátiájáig nem jutott el, de kívánta a polgári forradalom viharát, gyűlölte az imperializmust és a halála előtt küszöbön álló világháborút. Mint tudós, eljuttatott a materializmushoz, a darvinizmushoz, s bár a dialektikus gondolkodást nagy egészében nem sajátította el, de világosan látta a természet nagy összefüggéseit, s az egyes részek kiszakíthatatlanságát az egészből.

Emberi magatartását legszebben saját szavai világítják meg, melyekkel az 1910-es választás mandátumát utasította vissza, mivel akkor már nagyon kiábrándult a parlamenti csatákból és azok lehetőségeiből:

„En már 75 éves vagyok, és a tudomány területén kell bevégeznem munkámat. Öszim-tén megvallom, hogy a mai politikai tülekedésben már nem is akarok politikai szerepet vállalni. Visszamegyek dolgozóasztalomhoz, de ha idő múltán a magyar nép meg talál mozdulni, ott leszek az első sorban”.

HOL A KÖZÖNSÉG?

Kedden, július 12-én nyílt meg a budapesti egyetem nyári klubja a Makarenkó utca 20. szám alatt. Köztudomású volt, hiszen már jóval előbb bejelentette a megnyitót a budapesti DISZ, bemondta a rádió, megjelent a hír nemcsak a Közgazdászban, de a Szabad Ifjúságban is. Nagy várakozással indultam neki felkeresni ezt a klubot, megnézni, hogyan szórakoznak nyáron az egyetemisták, akik Budapesten tartózkodnak.

Bélelek! Barátságos terem, kedves káfé fogad. Szabad hely nem igen van, mert bár a terem elég tágas, annyian vannak, hogy alig lehet járkalni. A különböző egyetemekről s különböző évfolyamokról összejött tömeg egyszerűen érzi magát, mindenki megtalálja a neki való szórakozást. Az óriási rádióból vidám zene hangja szól, sokan sakkoznak, mások kényelmes, puha karosszékben ülnek és olvasnak. Könyvek, folyóiratok is rendelkezésre állanak. Egy mondattal jellemezve az egész képet: mindenki jól érzi magát.

Ezt vártam. Azonban a valóság megdöbbentő ellentéte volt elképzeléseimnek. A klubnak nem volt közönsége!!! Négy emberre ugyanis, akik közül kettő tanuló, egy olvas, egy pedig a recsegő rádióból próbál — jobb ügyhöz méltó igyekezettel és akaraterővel, de sikertelenül — emberi fül számára élvezhető zenei hangokat kicsihozni, még a legnagyobb jóindulattal sem lehet azt mondani, hogy: klubközönség. Ez után az első csalódás után szétnéztem, s ekkor értek a többi csaló-

dások. A terem nem volt sem szépen berendezett, sem barátságos. A klub szervezői elmondták, hogy azért nem látogatja senki a klubot, mert a budapesti DISZ még nem bocsátotta rendelkezésükre a szükséges berendezést. A megnyitón körülbelül ötven egyetemista jelent meg, de mikor a terem és a berendezést meglátták, ugyancsak elment a kedvük. Ugy látszik, ők is többet vártak. A Közgazdasági Egyetem Petőfi Klubját lezárták, s onnan áthozták a sakkot, azonban a DISZ támogatása nélkül nem lehet szép, barátságos klubtermet elővarázsolni.

Remélhetőleg a DISZ segítségével nem fog sokat várani magára, a rendezők megkapják a szükséges felszerelést, és megindul az élet az egyetem nyári klubjában. Pászty Aurél

Élesen szipol a mozdony és a villanyvonat fokozatosan megindul...

Egyre jobban nyeli a kilométereket, egyre ütemesebben zenélnek a kattogó kerekek.

Lassan elmarad Budapest, s a szerelvény rohan a végtelennek látszó földön, sük vidéken, majd hegyre fut, és völgybe gurul le. Két oldalt házak, fák, futnak versenyt, majd járdátn elmaradoznak és eltűnnek a messzeségben.

Aztán még busszal is kell utaznom. A bűgő, berregő motor mérgesen felzúg és nekilendül az országútnak.

Csendesen meghúzódok az egyik ülésen — s mialatt ütemesen, puhán ringat a gépkocsi, fülembe duruzsol a motor lüktető dallama, kibámulok az ablakon és csodálom a változó tájat.

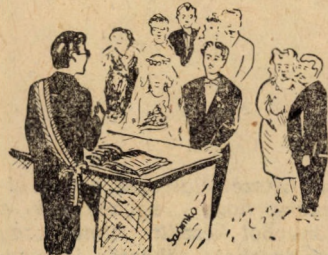
Közben míg szemem megmegpihen egy-egy távoli házban, vagy gémeskútnak, agyammásutt kalandozik. S míg a busz száguld célom felé, elgondolkozom. Emlékezetem könnyű szárnyán visszarepülök néhány évet és szinte látom magam előtt az egészet...

Néhány évvel ezelőtt kezdődött...

Akkor még elsősök voltunk és izgatott kíváncsisággal jöttünk az egyetemre. Lassan megszoktuk társainkat, együtt tanultunk, szórakoztunk, megbarátkoztunk a lányokkal és fiúkkal és csakhamar lehetett találni olyan fiatalokat, akik nemcsak délelőtt az előadóban, vagy délután a könyvtárban,

de esténként is együtt voltak, sétáltak, járták a várost...

Valahogy így történt Gyurkaékéknál is — csak egy év késéssel. Legalább is ez ideig még megkésve bár, de — teljesítették a tervet...

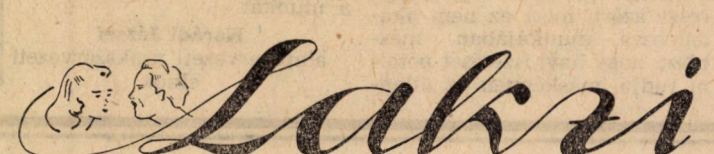

Még akkor ősszel megismerték egymást és az én Gyurka barátom egyre többet mesélt egy kedves, szőke kislányról, akinél szebb nincs, aki a legbájosabb, legaranyosabb, és végül, aki nélkül nem lehet élni. Így aztán nem csodálkoztam, amikor egyre többet láttam őket együtt — és innen nyilegyenesen vezetett az út mostanáig.

Tavaly megtörtént az eljegyzés és ezután már csak egy lépés és elérkezett a mai nap.

Még élénken él emlékezetemben a mai délelőtt, amikor ott ültünk a Budapesti Központi Házasságkötő teremben, mialatt halkán szólt a zene, két fiatal ünnepélyesen örök hűséget esküdött és egy életre társul választották egymást.

Szinte még hallom a sötét-

ruhás anyakönyvvézőt kedves „útrabocsátását”, a mamák szípgóságát, — hiszen drága anyáink, még akkor is sírnak, mikor örülni kellene — aztán a puha szőnyegen jöttünk kifelé, az én Gyurka barátom büszkén lépkedett — mint ifjú férj és mellette a felesége, Margitka.

Alig kapták be az ebédet az újdonsült házaspár, máris siettek le ide a kislány szüleihez, mert igazi lakzit csak falun lehet tartani. A bor itt van a pincében, a párolgó ételek halmaza a konyhában, s ha valaki jókedvében erősebbet rikkat úgy hajnáltájban — nem írja fel a rendőrséghírből, legfeljebb valamelyik álmából felriasztott kutya vonnyit egyet!...

Megérkezünk. A busz nagyot zökkent és megállt.

Nem kellett kérdezősködnünk, hogy hol is lesz a lakzi,

mert már messziről idehallatszott a zene. Elindultam hát „a szag után”.

Ilyenkor aztán nincs egy csepp nyugta sem az ifjú párnak. Gratulálók, jót kívánók, ajándékozók, barátok veszik őket körül és szegények még levegőt is alig kapnak.

Tömegével érkeznek a táviratok: Sok szerencsét, boldogságot, esztendőre apróságot! Páros élethez, páratlan boldogságot!

Azután elcsitulnak a kedélyek és megkezdődik az ünnepi vacsora.

Az új asszony ügyesen megtölti a férj tányérját csillogó levessal, merít magának is, s azután kezdődhet a vidám lakmározás.

Ezer fényben csillan az aranyszínű bor az üvegekben,

és bugyborékolva ömlik a talpas poharakba.

Az asztalokon ott illatozik a sok inycsés és a népes vendégséget nem kell sokat biztatni, hogy egyen...

Mialatt a vendégek adomázgatva, beszélgetve falatoznak, a ragyogóképű zenészek csak fokozzák a hangulatot. Játsszák a szebbnél szebb dallamokat. Most még csak csilligelnak, suttognak a hangok és a kedves fülbemászó dallamok nem mozgatják meg az emberek táncos lábait, de nemsokára végetér a vacsora és megkezdődik az igazi lakzi, a tánc és mulatás. A vendégsereg, a szülők, az örömanyság és apák boldogságtól sugárzó arca azt meséli, hogy boldog lesz ez a pár. S mialatt a mellettemülő kedves szőke kislány tányéromra rakja a jobbnál jobb és izesebb falatokat, arra gondok én is, hogy nem is olyan boldogság ez a házasság. Hiába beszélünk olyan sokat elene, a vége úgyis az, hogy megházasodunk, s főleg akkor lehet nagy boldogság, ha olyan bájos és csinos a feleség, mint ez a kislány itt mellettem.

Mikor már a tortát és a süteményeket is elpusztítottuk, és a férfiak pőfékelve iszogatnak, az ügyes zenészek elkezdik húzni a talpalávalót és a fiataloknak hamar ritmussal dobban a lábuk. De táncra perdül itt még a nagymama is. Egyre tüzeesebben pörögnek a párok, a muzsika gyors ritmusa pattog és fokozatosan emelkedik a hangulat.

Éjjelkor eltűnik az ifjú asszony — alig veszik észre, hi-

sen mindenki el van foglalva a párjával, táncosával, a férfiak pedig, mármint az idősebbje, az asztaloknál virtuskodik. Mire elkezdik hiányol-

ni a fiatalasszonyt már meg is jelenik.

De kicsoda csinos ez a Margitka! Hiába Gyurikám, mindig mondtam, hogy tudod te mi a szép!

Magas, dölceg alakján feszül a menyecskeruha és bekötött feje alól kikandikál néhány kíváncsi fürt. De nincs sok idő csodálni őt mert megkezdődik a menyasszonytánc és Margitka vidáman, mosolyogva táncol... táncol... Végül jön a vőlegény és elviszi, elrabolja.

Reggelig vígan mulattunk, és amikor búcsúzkodni kezdünk, már a nap fennjárt az égen és csodálkozva nézett bennünket, éjeli mulatózókat. Elbúcsúztunk az ifjú pártól és elindultunk hazafelé...

Nekik pedig kíváncsi valamenynyien hosszú életet, sok sok örömet, boldogságot és megértést.

Sok szerencsét, boldogságot, esztendőre apróságot!...

Braun János

A múlt század végén gyors virágzásnak indult a magyar festészet. Ennek a fellendülésnek a gyökereit még a század elejére nyúlunk vissza. Nemzeti festészetünk virágborulása azonban korántsem volt mentes gátló tényezőktől. A gyérszámú polgárságot főleg idegenek alkották. A hazai kis- és középnemesség többnyire érdeketlen volt a művészetek iránt. Nagybirtokos nemességünkről ez szintén elmondható. Nem csodálkozhatunk tehát azon, hogy festőink döntő többsége külföldön próbált szerencsét. Az a néhány művész azonban, aki itthon maradt, nehéz, de eredményes harcot folytatott nemzeti festészetünk fellendítése érdekében. Ezek közé tartozott Barabás Miklós, és még néhány társa.

A fejlődést nem tudta megőrizni az abszolutizmus sem. Különösen a történelmi festészet műfaja virágzott. A hatvanas években, főleg a kiegyezés után nagy veszélyt jelentett az a tény, hogy az uralkodó osztály igyekezett saját szája szerint formálni festőink mondanivalóját. Művészeink közül sokan behódoltak ennek a nyomásnak. Sok hazug alkotás, így egy csomó gyökereiben hamis népietkép láttatni. Ezek a népietképek szirupos idealizmussal azt szerették volna elhitetni, hogy a parasztság élete a lehető legjobb mederben folyik. Szerencsére legnagyobb művészeink mondanivalója nem torzult el hamis vágányra. Munkácsy Mihály, Pál László, Szinyei Merse Pál és mások nem bocsátották áruba művészetüket.

Szinyei Merse Pál Szinye-újfalun született 1845-ben, gazdag nemesi család fiaként. Apja Sáros megye alispánja, majd főispánja lett. Anyja romantikus lelkületű, a művészetek iránt lángoló asszony volt. A család bátran a szabadságharc mellé állott, éppen ezért a szabadságharc bukása után hosszas áskálódásnak volt kitéve. A fiatal Szinyei 1853-tól Jernyén töltötte gyermekéveit. Gondtalan gyermekkor volt ez, a festői vidéken, vagy ahogyan Szinyei mondja: „tavasz, zöld gyepek, napfény” volt itteni élete. A színek pompája, a vidék szépsége megkapták a gyermeket.

Rajzszeretete korán felébredt. A gimnázium felső osztályait Nagyváradon végezte el. Itt kezdett el komolyabban foglalkozni a festéssel. Egy szerény tehetségű, de annál lelkesebb, Mezey Lajos nevezetű, festő foglalkozott a fiatal emberrel. Ez a korszak az alapok lerakásának a korszaka volt. Szinyei már ekkor végképp el akarta jegyezni magát a művészet felé, és ott akarta hagyni a gimnáziumot. Csak szüleinek unszolására, közbelépésére fejezte be középiskolai tanulmányait. 1863-ban érettségizett és a következő év tavaszán

Szinyei Merse Pál: Majális.

már Münchenben találjuk, a festészet német fellegvárában. Szülei csodálatosképpen nem górdítottak akadályokat pályaválasztása elé. Ez az akkori viszonyokat tekintve, igen becsülendő tény volt.

A külföld az asszimilációs veszélyét rejtette magában. Szinyei nem esett ebbe a hibába, ő hazai élményanyagának kifejezési eszközeit kereste és találta meg Münchenben. A Müncheni Festészeti Akadémia harmadik évfolyamát Wagner Sándornál, a magyar származású festőnél végezte el. Ez az évfolyam lépcsőzetül szolgált. Karl Piloty-hoz, az Akadémia büszkeségéhez való felvételre. 1867-ben Piloty tanítványa lesz, majd két évre rá érett művészként távozik az Akadémiáról.

Szinyei ölébe nem hullott egyik napról a másikra babér. Kitaró munka, és olyan nagy egyéniségekkel való baráti kapcsolat, mint Wilhelm Leibl, Benczur Gyula, Wagner Sándor biztosították művészeti érettségét.

Első, nem tanulmányigény-nel készült műve, *Zsiga öccsének arcképe*. Ebben az alkotásban megtaláljuk egyik legnagyobb erényét, a mértékletességet, ami legtöbb későbbi művét jellemezte. Ez a portré bevezető volt. Szinyei arcképfestő művészetében, bár meg kell jegyeznünk, hogy fő erőssége mindig a tájképfestészet volt. Első tájképeinek egyike a *Vitorlás a starnbergi tavon*. Szembeötlő a kép arányainak (ábrázoltaknak egymáshoz és a képfelület nagyságához viszonyított méretei), harmonizmus. Az arányoknak ehhez hasonló egyensúlyával a *Majálison* kívül alig találunk más alkotásoknál.

Pályafutása kezdetén festette meg a *Faun és a nimfa* című, egyik nagybibijén,

kompozícióját. Tíz hosszú hónapig dolgozott ezen a képen. Ez az alkotása kifogástalan, mint egy Piloty-tanítvány műve, (akadémikus), Szinyei műveként azonban még alig fogadható el. Mégis fontos helyen áll Szinyei alkotóművészetében. Későbbi nagy alkotásai felé mutat, hogy fontos szerepet tulajdonít a tájnak, valamint a táj és az alakok hangulati egységének. Az alakok irreális volta bénítólag hatott Szinyei valóságához szövedő alkotóerejére.

Az *Anyja és gyermekei* című képével az európai festészet elvonáiba kerül.

1869-ben megismeri Courbet-et, a nagy francia festőt. Courbet hatásáról tanúskodnak: a

Vadgesztenyetanulmány, és az *Alvó nő* című képei. Három év múlva a művészt ismét Münchenben találjuk. Itteni tartózkodásának eredménye a *Fürdőház a starnbergi tavon* című alkotása, mely a következő évben megrendezett bécsi kiállításon bronzérmert nyert.

1873 koratavaszán befejezi a *Majális*t. Szinyei elért alkotóművészetének csúcspontját. Fény, üdőség, ragyogás — ez jellemzi a *Majális*t. Még az árnyékok sem élettelenek: kékes színezetűek. A kép közepén egy kiránduló-csoport pihen, keretül pedig a gyönyörű tavaszi természet szolgál. Szinyei egy tavaszi napot akart megfesteni és megfestette magát a tavaszt, az élet ébredését. Alkotását megnevezés, közöny fogadta.

Jernyére vonul vissza és a következő években alig alkot figyelemreméltót. Kivételt képez a *Lilaruhás nő*, mely portréművészetének egyik legszebb állomása, és a *Pacsirta* című alkotás.

1894-ben Jernyére látogat egy fiatal festő. Jelenléte kirántja Szinyeit a tepedésből és ismét ecsetet ragad. A következő évben nagy sikert arat a *Hólvadással*. (Még 1894-ben elkezdte festeni.) Nem sokkal ezután a fiatal festőnemzedék néhány tagja „felfedezte” a *Majális*t. Egyik napról a másikkra híres ember lesz Szinyei. Művét megvásárolja a Nemzeti Múzeum.

Huszádk századi alkotásai szinte kizárólag tájképek. Eredményes és élményekben gazdag élet után 1920-ban, 75 éves korában hajtotta örök nyugalomra fejét.

T. E.

Válasz a június 6-án közölt

„Ahá! — ez az egésznek a nyitja” című cikke

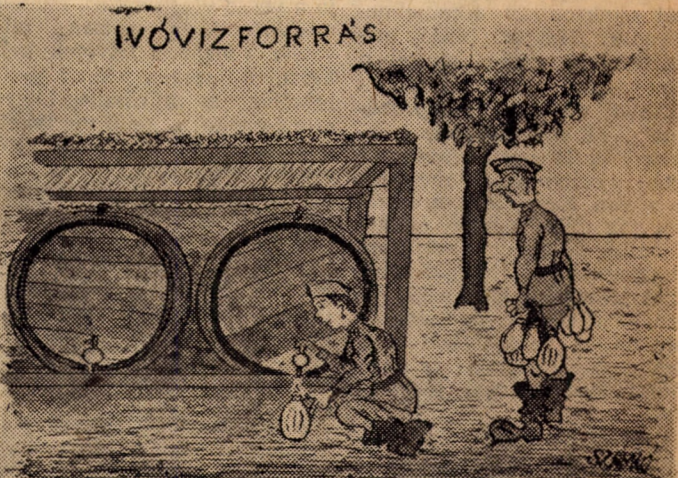
A cikk írójának az a válassza, hogy ha az volt a véleménye, hogy a felvonókezelő visszaélést követett el, azt miért nem jelentette be egyrészt magának a tett elkövetőjének, másrészt az erre illetékeseknek. A kérdést jobban megvizsgáltam, mielőtt a válasz megadásához fogtam volna, amiből kitűnik, hogy önmagának nem volt igaz, hanem rombolt, mert egy egyszerű és becsületes dolgozót alaptalanul vádolt meg.

Az említett felvonókezelőt Spisák Máriának hívják és súlyos betegsége miatt került jelenlegi beosztásába. Kötést és stoppolást az egyetem vezetőségének tudtával végez, egyrészt azért, mert ez nem akadályozza munkájában, másrészt, hogy havi fizetését pótolni tudja, másképpen az állan-

dó gyógykezeléssel járó kiadásokat fedezni nem tudná. A „fényes pénzdarabot” azért nyomták a kezébe, mert egy másik dolgozótársra nála elhelyezett pár szál virágját adta el, amit a pénzdarabot átnyújtó „fiatal hölgy” vásárolt meg. Az utasokat azért nézi meg, mert rendelet szerint a felvonót hallgatónak nem vehetik igénybe, azért, mert ez meghaladná a felvonó kapacitását.

Azt hiszem, így már érthetőbb, hogy az említett elvtársnőnek miért nincs derűs jókedve, amelynek hiányában azért munkáját eddig még megfelelően látta el. Befejezésül azt javaslom önnek, hogy a jövőben több gondot bíráljon, mert a helytelen bírálat nem segít, hanem hátráltatja a munkát.

Karádi József
alapszervezeti szakszervezeti elnök

Az élő betű

OLVASÁS

A betű nem Gutenberg présén kelt életre. Akkor csak a könyv lépett át a klastromfalak korlátozó körén, és tárta ki magát a nép felé. A betű akkor született, amikor az ember először akarta gondolatait szemmel érzékelhető módon kifejezni. Gondolatot mondott, mivel érzéseiből festmény, vagy szobor született, gondolatai összefüggő láncát azonban már jelekkel fejezte ki, amelyek jóllehet eleinte a kifejezendő tárgy külső képét formázták, később azonban egyre jobban eltávolodtak attól.

Ekkor született tehát a betű, és ezóta másodpercről másodpercre születik.

És meddig él? Ameddig kapcsolatban van az emberrel. Amíg az ember kifejezi vele valamit mások felé, amíg befogad általa valamit másoktól.

Az első az írás. Leggyakoribb formája a levélírás. A második az olvasás.

Mit olvassunk legtöbbet? Könyvet! És van egy összekötő forma, mely áthidalja a kettő közötti különbséget, a napló, ahol valamit sajátmagunk felé fejezünk ki.

E három formában él legteljesebben a betű és cikksorozatainkban ezeket az életformákat fogjuk nyomon követni.

Nem könyvről akarok itt beszélni, a könyvről általában mindenki tud annyit, amennyi az általános műveltséghez szükséges, a könyv említésére mindenkinek eszébe jutnak az első kínai nyomdák, az egyiptomi papirusztekercsek és az európai könyvkultúra első

nagyszabású — fizikailag is nagyszabású, hiszen némelyik egy gyermeket is agyonnyomna — termékei.

Inkább az olvasásról szeretnék néhány gondolatot felvetni, az olvasás technikájáról, mert annak is van, nem is jelentéktelen technikája. Ennek

hiányát érzik azok az elsővel, akik bekerülnek az egyetemre és nyakukba szakad egyszerre a sok olvasni- és jegyzetelnivaló, amely — éppen amiatt, mert nem szereztek kellő olvasási technikát — szinte megfojtja őket.

Mint mindenütt, a gyakorlat itt is rengeteget számít. Nemcsak az „olvasási sebesség” szempontjából, hanem az értelmes olvasás szempontjából is. A kettő egymással összefüggésben fejleszthető, és alapja az adottságunk, mely felfogja az értelmét egy szónak akkor is, hogyha a szem csak a szó első és utolsó betűit látja. Sőt ez az adottság szélesebb területen is megvan, olyan formában, hogy mondatokat értünk meg anélkül, hogy a szavakat egyenként tudatosan felfognánk. Az előbbi az asszociációs készségünk függ, ez viszont már fantáziánktól. Nagy fantáziával rendelkező embereknek a nyomtatott szöveg csak arra szolgál, hogy gondolatmenetüket, amely néha színesebb, mint magáé a regényé,

vagy a novallé, ugyanolyan irányba terelje, amilyen a szerzőé volt a mű írása közben.

Ez a fantázia-lendület természetesen nem használható ki egyaránt a Tőke és a Vörös és fekete olvasásánál. A regényeket akármilyen hosszúnak is, nem érdemes megszakítani, sokkal olvasni, mert „kiesünk” a hangulatból. Szakkönyveket viszont sokszor mondantonként kell „rágni”, verseket pedig jó néha soronként, kifejezésenként is „izlelgetni”, mint a jó bort a nyelv hegyén.

A sok olvasással nemcsak egy halom pozitívumot, a fogalmaknak nagy csoportját gyűjtjük magunkba, hanem gondolkodásunk — ha lehet így kifejeznünk — kitágul. Ha néhány jó könyvet elolvastunk, és utána a könyvet egész tényanyagát elfelejtettük, logikánk és érzésvilágunk még akkor is tisztább, illetve gazdagabb lett.

Könyvek olvasásánál van egy csomó dolog, amitől viszszaad az átlag olvasóközönség. Először is félnek könyve-

ket kétszer elolvasni, annak elolvasásához kifejezett érzés lennie, hogy ugyanabból a szükséges. Nemcsak arra kell könyvből készült filmet vagy itt gondolni, hogy meg kell színdarabot többször is megkülönböztetnünk a ponyvát, a nézzenek. Pedig, ha igazán jó selejtkönyveket a maradandó könyvet olvastak, az második értékűektől — még, ha komoly alkalommal is ugyanazt az érkiadóvállalatok borítéka díszíti zelmi, illetve értelmi folyamata, vagy ha tekintélyes író tot indítja meg, mint először. neve áll is a cím fölött —, ha-Amelyik könyvet többször nem arra is, hogy ha olvasni-érdemes elolvasni, azt egyszer valónk szabadon választhat-szem. Sokan félnek átolvasni a juk meg, mindig hangulatunk-könyvek elején lévő előszava-lyak megfelelő könyvet válasz-kat is, amelyek pedig legtöbb-szunk. Mások kell olvasnunk szór megvilágítják a könyv József Attilát, mint Fogarasi írásának, írójának történetét, Logikáját mások Sophoklest, körülményeit. Még, aki ismeri mint Karinthyt. Meg kell ta-az író, az is kaphat új szem-pontokat az előszóból, rábuk-szerként használjuk, fűszer-kanhat a sajátjától eltérő, ként, amely izessé és változa-vele ellentétes, vagy általa tossa teszi életünket, de ame-nem ismert gondolatokra. lyét tudnunk kell használni. Nemcsak azt tanácsolom, hogy Columbus hajójáról új vilá-nézzük át az előszavakat, ha-nem azt is — ne tessék ne-vetni —, hogy nem szépiro-dalmi könyveknek a tartalom-jegyzékét is fussuk át. Olyan-előttünk, fizikailag és lelkileg új világokat. Csak vigyázzunk, mert a hajó itt is zátonyra fut-hat.

Az olvasandó könyvek kivá-Szeeskö Tamás